

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dias Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.º

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes a n-es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol,
Ferrer, 5.—Ca-Jamo Andreu Al-
cover, Plassa del Palau, 2.A Palma: Llibreria d'En Guaspar
Morey, 6.—Taller d'encuadernac-
ions d'En Francesc Ferrer,
Sta. Eulària, 25.—Llibreria Er-
nest Frau, Brossa.—Llibreria
d'Alomar y Fontdevila Brossa.

¡Es el Papa qui parla! ¡Fora capell tothom!

Secretaria d'Estat de Sa Santedat.

Del Vaticà, a 20 d'Abril de 1911.

Senyor Cardenal Aguirre i Garcia,
Arquebisbe de Toledo.

Emm, i Rdm. senyor meu molt venerat: ben conegudes son de Vostra Eminència les fondes desconcordies que, sobre tot aqueys derrers temps, han esclatat dins Espanya ab gran perjudici de sa causa de Deu i de l'Església, entre molts de catòlics, sa recititut dels quals i sa seua sencera adhesió a la Relligió i a la Patria no's poren posar en dupte; desconcordies que provenen en gran part de conceptes inexactes i de falses interpretacions a ses regles directives donades ja d'abans per la Santa Seu. A fi de capturar tan greu inconvenient i per respondre a ses consultes someses a sa metexa Santa Seu, Sa Santedat m'ha passat per orde que fassa a sobre a Vostra Eminència ses següents Normes que tots es catòlics d'Espanya haurán d'observar feelment:

1^{er} Ha de mantenirse com-e principi cert que dins Espanya se pot sempre sostenir, com de fet sostenen molts nobilissimament, sa tesis catòlica i ab ella'l restabliment de l'unitat religiosa. Es un dever, ademés, de tot catòlic es combatre tots ets errors que la Santa Seu ha reprovats, especialment es qui están inclosos a a n-el Syllabus, i ses llibertats de perdicció que's «dret nou o liberalisme» proclama, llibertats que, aplicades a l'Espanya, son estades ocasió de tants de mals. Aquesta acció de «reconquista religiosa» s'ha de fer dins ses fites de sa legalitat, utilitant totes ses armes licites qu'aquella posi en mans des ciutadans espanyols.

2^a S'existència des partits politics es en sí metexa licita i honesta en quant ses seues doctrines i es seus actes no s'oposin a sa Relligió i a sa moral; pero en cap manera s'ha de confondre ni identificar l'Església ab cap d'aquells partits, ni ha de preteñir negú qu'Ella intervenga ab sos interessos i controvèrsies des partits per favorirne uns ab preferència a a-ets altres.

3^{er} A negú es premès acusar o combatre com-e catòlics no-vertaders o no-bons tots aquells que per motiu lligítim i ab un bon fi, sense abandonar may sa defensa des principis de l'Església, volen pertènexer a n-es partits politics que hi ha dins Espanya.

4^{art} Per avitar millor tota idea inexacta en s'us i aplicació de sa paraula «liberalisme», s'ha de tenir present sempre sa doctrina de Lleó XIII dins s'Enciclica «Libertas» de

20 de juny de 1888, com també ses importants instruccions comunicades, d'orde des metex Sum Pontific, per l'Eminentissim Cardenal Rampolla, Secretari d'Estat, a l'Arquebisbe de Bogotà i a n-ets altres Bisbes de Colòmbia dins sa carta «Plures Columbiæ» de 6 d'abril de 1900, aont, entre altres coses, se llix: «Ab aquesta matèria s'ha de tenir a la vista lo que la Suprema Congregació del Sant Ofici feu a sobre a n-es Bisbes de Canadà dia 29 d'agost de 1877, axò es: que l'Església, coudannant es lliberalisme, no ha intèntat condemnar tots i cada un des partits politics que perventura s'anomanen lliberals. Axò metex se declará també en carta que per orde del Papa vatx dirigir jo metex a n-el Bisbe de Salamanca dia 17 de febrer de 1891, pero afeginthi aquexes altres condicions, axò es: que's catòlics que s'anomenen lliberals, en primer lloc han d'acceptar de cor tots es capítols doctrinals que l'Església ensenya i han d'estar prontes a rebre tots ets altres que més envant ella enseny; ademés, no s'han de proposar res que esplicita o implícitament e-hu haja condemnat l'Església; finalment, sempre que ses circumstancies e-hu exiguesquin, no han de defogir may d'expressar ubertament, com es de raó, sa seua manera de sentir conforme en tot i per tot ab ses doctrines de l'Església.—Deya també sa metexa carta qu'era de desitjar que's catòlics triassen i prenguessen un altre mot per anomenar es seus partits, no fos cosa que, anomenantse «liberals», donassen a n-es feelis ocasió d'aquívoc o d'estranyesa; per lo demés, que no era permès notar ab censura teològica i molt manco tractar d'heretje es lliberalisme, si li donen un sentit que no es es que li doná l'Església quant el condemná, i mentres l'Església no manifesti una altra cosa.»

5^{nt} Lo bo i honest que fan, diuen i sostenen ses persones pertènexents a un partit qualsevol, pot i ha d'esser aprovat i apoyat de tots quants se tenen per bons catòlics i bons ciutadans, no solament en privat, sino també dins ses Corts, Diputacions i Ajuntaments i en tota sa vida social. S'abstenció i oposició a priori son inconciliables (contràries) a la Relligió i a la Patria.

6^e En tots es casos práctics aont es bé comú hu exiguesca, convé sacrificar ses opinions particulars i ses divisions de partit a n-els interessos suprens de la Relligió i de la Patria, salva s'existència des metexs partits, sa disolució des quals negú ha de preteñir.

7^e No's pot exigir de negú, com obligació de consciència, s'adhesió a un partit politic determinat ab exclusió d'altres ni preteñir qu'estiga obligat negú a renunciar a ses setes prò-

pies i honestes conviccions politiques, essent axí que dins es camp merament politic es permès tenir diverses opinions, tant respecte de s'origen immediat des poder civil com respecte de s'exercici des metex i de ses vèries formes de govern.

8^e Es qui entren a formar part d'un partit politic qualsevol, han de conservar sempre integra sa seua llibertat d'acció i de vot per negarse a cooperar de qualsevol manera a ses lleys i disposicions contràries a n-es drets de Deu i de la l'Església; i més tost están obligats a fer, en esser hora, tot quant d'ells dependesca per sostenir positivament aquells drets. Exigir d'ets afiliats a un partit una subordinació incondicional a sa direcció des seus caporals, fins a n-es cas de que tal direcció fos oposada a sa justícia i a n-els interessos religiosos, a ses ensenyances i reclamacions de la Santa Seu i des Bisbat,—seria una pretenció immoral, que no pot suposarse a n-es qui dirigexen aqueys partits, sense ofendre sa seua recititut i es seus sentiments cristians.

9^e Per defensar la Relligió i es drets de l'Església dins Espanya contra es atacs crexents que sovint s'armen invocant «es liberalisme», es permès a n-es catòlics organitzar-se a diverses regions fora dels partits politics fins ara existents i invocar sa cooperació de tots es catòlics indistintament, dins o defora de tals partits, mentres dita organització no tenga caràcter antidinàstic, ni preteñga negar sa qualitat de catòlics a n-es qui preferexen astenirse de prendrehi part.

10^e Havent demostrat s'esperència sa gran dificultat que hi ha sempre d'obtenir unions «habituals» entre's catòlics d'Espanya, s'es mester i es indispensable que hi haja concordança d'acció, lo manco «per modum actus transeuntis», sempre qu'ets interessos de la Relligió i de la Patria exiguesquen una acció comú especialment «devant qualsevol amenssa d'atentat en dany de l'Església». Adherirse prontament a tal unió o acció práctica comú, es un dever imprescindible de tot catòlic, sia qual sia es partit politic a que pertènexen.

11^e Ab ses eleccions tots es bons catòlics están obligats a fer costat, no sols a n-es seus propis candidats, allà ont ses circumstancies permeten presentarne, sino també, quant axò no es oportú, a tots ets altres que oferexen garanties p'es bé de la Relligió i de la Patria, a fi de que surti elegit es major nombre possible de persones dignes. Cooperar qualsevol ab sa seua pròpia conducta o ab sa seua pròpia abstenció a sa ruina de s'orde social, ab s'esperansa de que brolli de tal de catástrofe i desgavellament un orde de coses millor,—seria una acció reprovable, que, p'es seu's fatals

efectes, vendria a esser casi una traicció envers de la Relligió i de la Patria.

12^e No merexen reprendre es qui declaren que tot es seu desitx es que a n-es govern de s'Estat vagen reneixent, segons ses lleys de sa prudència i ses necessitats de la Patria, ses grans institucions i tradicions religioses-socials que feren altre temps tan gloriosa la monarquia espanyola; i, per lo tant, treballen pe's elevació progressiva de ses lleys i de ses regles de govern cap a n-aquell gran ideal; pero es necessari que aquestes nobles aspiracions les accompany sempre's propòsit ferm d'aprofitar tot quant de bo i d'honest e-hi haja dins ses costums i lligislació d'ara per millorar eficaçment sa situació religiosa i social d'Espanya.

Per voluntat del Pare Sant prec vostra Eminència que fassa avinents aquexes Normes a tots es Reverendisims Prelats d'Espanya. Confia Sa Santedat que tals regles, no manco que tot es ses altres ensenyances i direccions des Sums Pontifics relatives a s'acció religiosa-social des nostros temps, serán acullides i rebudes de tots es catòlics de ver i posades en práctica sensa reserva, astenirse de polèmiques inútils i perjudicials per si metexes, i ab aquell esperit de sencera i filial sumisió a ses ordes de la Santa Seu, de religiosa obediència a n-es Bisbes i de mútua caritat fraternal, qu'es lo unic que pot assegurar es triuf d'ets ideals cristians contra 'ts inimics de l'Església i de la Patria dins sa nobilissima nació espanyola.

Li bes mentres tant humilment les mans, i ab sos sentiments de sa més fonda veneració, me repetese de Vostra Eminència humilidissim segur i ver servidor. R. CARD. MERRY DEL VAL.

Madrid, 3 de matx de 1911.

Declaram que la present traducció es oficial.

E-hi ha un segell.—A., Arquebisbe de Filipos, Nunci Apostòlic.

Sa traducció a que's referex lo Rdm. Sr. Nunci, es la castellana que noltros hem girada en mallorquí, paraula per paraula.

Roma ha parlat; a tots es qui's tenen per catòlics, a n-es qui's tenen p'es catòlics més fins i més sencers, les toca escoltar, veure qu'es lo que'l Papa mana, i ferho puntualment, sense dexar una til·la, i ferho de tot cor. Es ab ses obres, i no just de paraula, qu'hem de demostrar que som catòlics fins. Es catòlics fins son, no es qui s'ho diuen, sino es qui de tot cor creuen el Papa i es Bisbes, i fan ni més ni pus que lo que'l Papa i es Bisbes volen i manen. Es distintiu, sa contrasenya des catòlics es s'obediència a n-el Papa i a n-es Bisbes.

Siguem, idò, tots obedientíssims a n-aquexes ordes que'l Papa mos acaba de dar. Siguen aquexes Normes sa nostra regla de conducta política i religiosa, i posemhi tot es nostre esment. tota sa nostra voluntat, totes ses nostres forses en se guir fidelissimament aquexes Normes.

Son del Papa, des Mestre de tots es Mestres, des Doctor de tots es Doctors, des Pastor posat de Deu per pasturar i comandar totes ses euveyes, totes ses ànimes de Deu. Es Deu metex que mos parla per boca del Papa; i ¡ay d'aquell que no escolti i que no cregui que no fassa lo que'l Papa diu i mana! Més li voldria no esser nat!

Parla En Revenjoli. Escoltan i oïreu

Repasó

Haurá d'esser curtet es que donarem avuy a n-es paperots anticlericals perque altres coses de més substància mos ocupen ses columnes, com poren veure es nostros lectors. De totes maneres les estamenetjarem una mica an aquells paperots p'es desbarats més grossos qu'enflocaren dissapte passat.

I

Una infàmia de El Ideal

Es paperot republicà de Ciutat n'ha comesa una d'infàmia i grossa, insultant i calumniant de sa manera més desenfreida es Pares Jesuïtes de Montí-Sion de Ciutat, suposant que tots profanen brutíssima i sacrílegament es confessionari, i llavó se fixa ab un de dits Pares, sense anomenarlo, no per caritat, sino per covardia. I comet es paperot republicà tal indignitat contra's confessors de Montí-Sion, no d'una manera clara, que'l puguen agafar, sino a lo covart, parlant ab dos jocs de mànegues. Axò hu va fer dissapte, allà ont vuyt dies abans mos havia demanat es canvi.—No, senyoretjos de *El Ideal*, LA AURORA no pot mantenir ab paperots com es vostro cap altra relació que sa desventim i altres erbes que vos bestreguem pe'ses virollades i barbaritats qu'entefarran roy seguit contra l'Església i ses coses de Deu.

II

¿Qu'es axò des Vicari de sa Vileta?

Digué es paperot socialista dia 13 que s'altre dia aquex Sr. Vicari, com va anunciar de sa trona que'l Bisbe hi aniria a confirmar, va fer avinent que's qui havien de rebre tal sagrament, era «precis» que duguessen «un ciri», i «recomaná que fos de cera», perque, si hi duyen «una bugia» les ho «rebutjaria». I llavó diu tot xarpat; «¡Quin Vicari més fresc!» i demana si «ab unes quantes candelas, no tendria prou llum la verge».

Es vertaderament «fresc» aquí, es es manobra qu'ha escrites aquestes batayonades. Ni es Vicari demanà «ciris», ni demanà res per ell ni per «la verge». Es Vicari va fer just lo que s'es fet sempre: advertir a la gent que's nins i nines qu'han de rebre 's

sagrament de sa confirmació, han de dur un «cirit» o candela per com los confirman, segons costum anti-quíssima de tot Mallorca; i ha d'esser una candela, no una bugia, perque ses bugies no son litúrgiques.

I aquestes candelas, que no solen esser candelas, sino candelins, no son ni p'es Vicari ni per «la verge»; son un «oferta que's fa a n-el Bisbe, que les dexa sempre pe's església aont confirma, i servexen pe'ses funcions d'aquella església.

Aqueys manobres socialistes no tenen aguant; se volen afixar en tot lo que no entenen, i per axò amollen aqueys rays de doys que s'ase i tot s'hi mor de riayes. ¡Quins cap-verjos, Senyor!

III

S'«Obrer Balear» contra En Revenjoli

Des gost ansá no hem passat cap dissapte que no rebetèssem es desbarats més garrafals qu'enflocuen ets escriguedoretjos des paperot socialista. Fins dissapte passat aqueys subjectes no s'erén dignats contestarmos ni anomenarmos. Axò mos'tenia..... morts de riayes de veure una gent tan sèria i tan empiulada com es companys socialistes, figurantse engrunarmos ab sa llosa... ridícula des seu despreci. Pero tot té fi a n-aquest mon, fora s'amor de Deu. Es despreci aquell, segons vetx, ha acabat, i dissapte es paperot socialista romp es foc contra En Revenjoli, pero ¡de quina manera! S'«Obrer Balear», inimic de s'idea de Pàtria com-e bon socialista, inimic d'Espanya, fent sempre sa causa d'ets inimics d'Espanya, fent sa causa des francesos a n-el Marroc contra Espanya, defensant ets insultadors i infamadors d'Espanya, es malenat que té sa poca alaxa de fer tot axò, tracta En Revenjoli d'antipatriota.—¡Etxem, Maria-Ayna!

Llavó's paperot prova de defensar un tal Perez, confrare seu, mestre laye, d'un es quantes sabatades que li arrambarem sobre s'ensenyansa layca. I diu es paperot socialista que s'ensenyansa catòlica es «pesta».—Si, e-hu es p'En Barrufet i tots es seus missatjes, entre's quals se conten tots es socialistes, més o manco concients.

Diu també que sa «missió» de «s'escola catòlica» es «aturar qu'ets al'lots puguen aprendre».—Entenguemmos: «s'escola catòlica» té per «missió» ensenyar sa veritat de Deu i de totes ses cosas, i «aturar» que la gent «aprenha» sa dolentia, sa blasfèmia, s'iniquitat, barbàrie, es seuvatjisme, qu'es lo que ensenya «s'escola layca», s'escola socialista.

Diu també es paperot socialista que «es catòlic» «son» «culpables de que's vuytanta per cent des fadrins qu'han correguda sa quinta a Ciutat l'any 1911 no s'apiguen fer una o ab un tassó»; «es catòlics» son «sa causa» «de sa poca cultura de qu'están dotats ets espanyols»; «es catòlics» «han iniquitada la Patria fins a dexarla dins sa miseria»; es catòlics «s'oposen a tota reforma que puga beneficiar s'Instrucció», i «a s'implantació de s'Escola Graduada», i «pretenen» «mantenir es poble dins es seuvatjisme».—¿Aont s'ha vist may un enflay

de mentides més descarades? Ab sa desfeta de s'Imperi Romá ¿qui salvá ses escoles dins Europa més que l'Església catòlica? Durant moltíssims de sigles ¿quines escoles e-hi havia dins Europa fora de ses Catedrals, Abadies, convents i parroquies? ¿aont brollaren ses Uiversitats més que dins es claustres de ses grans Catedrals, de ses grans Abadies? ¿No es estada tal volta l'Església sa gran inimiga de s'analfabetisme, des no se-bre-lletra? Sa regió de tota Espanya aont hi ha més poca gent que no sapia lletgir i escriure ¿no es tal volta Navarra i ses Vascongades, precisament allà ont e-hi ha més religió i més catolicisme? ¿No es tal volta Baviera, aont casi tothom es catòlic, sa regió d'Alemania aont e-hi ha manco analfabets?—Si, es un ratx de mentides i calumnies tot axò que s'embolica es paperot socialista contra's catòlics, suposantlos inimics de s'instrucció.—¿Aont es catòlics se son oposats may a s'Escola Graduada? ¿Que hu diga's paperot socialista aont?—¿Que 's catòlics han iniquitada la Patria espanyola? ¿Quina mentidassa! Sa fe catòlica va crear la Pàtria espanyola, i la feu sa primera nació del mon; es s'impiedat, son es socialistes i demés revolucionaris es qui desfán i afonen l'Espanya, ¡son es socialistes, que tenen per bandera sa guerra a la Pàtria! ¡Miserables!

Llavó se destrempla s'«Obrer Balear» contra sa llimosna, i la califica de «maleida». Ido ¿com es que son tan trempats es socialistes per demanarne de llimosna? ¡I se'n van precisament a n-es capellans i a n-es frares i a ses persones de religió! ¡No s'hi acosten per res a n-es Pares Mestres des Socialisme per que les donin pa, en no tenirne! ¡Es a sa gent d'Església que van! ¡Quins belitres, Senyor! Si un sa llimosna no la fés pe'sa cara de Deu, ¡aont les enviaria a n-es socialistes com van a demanar pa o diners per comprarne?

Llavó's paperot socialista romp ab blasfèmies negant s'existencia de Deu, dient es gran poca-cosa que a Deu sols l'acrediten uns miracles que no son vers, i per lo metex s'existencia de Deu sols se funda en mentides. ¿No es ver qu'es horrible axò? ¿no es ver qu'oprimex es cor veure uns malenats tan malenats com aqueys escriguedoretjos des paperot socialista qu'escupen a n-el cel, que llansen aqueys gargays verinosos contra Deu, negant que hi ha Deu?... Senyor Deu de cels i terra, perdonaulos, que no saben que's metjenquen!

IV

¡Malenats escriguedoretjos de s'«Obrer Balear»!

Sa seua malenansa es sols comparable ab sa seua ignorància. Perque la Bíblia diu que Deu va fer sa llum a's primer dia, i llavó diu que va fer es sol a's dia quart, sostén es paperot socialista que's qui escrigueren la Bíblia, son uns «escriguedoretjos», uns «grandíssims mentiders», i que la Bíblia es una «moxiganga» per espampolar bobians. ¿S'es vist res més barbatxo, més seuvatje, més toxarrut, més carronya, més potenc qu'

aquexa manera de discórrer de s'«Obrer Balear»? ¡I tenen es malenats que l'escriuen, sa frescura de dir que no hi ha hagut «cap sabi» qu'haja esplicat quina classe de llum fone que hi hagué desde's dia primer fins es dia quart de sa creació! Pero, ¡beneyts, més que beneyts! per no dirvos un'altra cosa, que seria més vera, ¿vol dir «no hi ha hagut cap sabi» qu'haja sabut esplicar axò? Si haguésseu dit que voltros no hu sabeu que negú haja esplicada tal cosa, segurament dirieu ver. Ido heu de sebre que fa més de cinquanta anys que's sabis de bon de veres están cansats d'esplicar axò que voltros deys que negú ha esplicat. De manera, que si voltros no hu sabeu, es perque sou uns ignorants rematats i llavó presumits fins a la quinta potencia. Ido si, sa verdadera ciencia, que no es impia, com ment Mestre Biel, aquell de ses senayetes, sino qu'es respectuosa ab sa Religió; sa verdadera ciencia moderna ha esplicat perfectament fa molts d'anys, axò que diu la Bíblia que a's primer dia se va fer la llum i a's quart dia se va fer es sol. Es mot hebreu or qu'escrigué Moyses i que la Vulgata llatina traduí per lux (llum), qu'es lo que va fer Deu es primer dia, era's llum lluminós, com es llum calorica, electric, magnètic, i era irradiació, emanació, forsa generatriu i productora. Ab axò anaren congriantse totes ses coses, tenint totes principis de llum, calor, energia, i en tenien sobre tot a n-es primers temps en gran cantitat, particularment sa terra. Tant que's sabis la consideren com un astre apagat; per lo metex sa primeria tenia claror i calor de si metexa, i d'una mader uniform de pol a pol, no com ara que hi ha ses diferents zones: torrida, trempades i glacials. Es fet d'aver trobada gran cantitat d'abres enterrats ben endins a totes ses zones, abres fossilificats, fets pedra, tots d'una constitució consemblant i que no revelen diferència ni diversitat de climes, sino un metex clima demunt tota la terra; aquex fet indica qu'un temps sa llum i sa calor eren iguals per tota la terra; i aquell temps va esser que's produïren ses plantes i ets obres, i, per lo metex, abans de resplandir a n-el cel es sol, sa llum i ets estels. Ab axò sa potencia lluminica de ses coses anava mancabant, de menera que tot seria arribat a romandre a les forques. A les-hores es cossos celics: sol, llum i estels, criats a n-es principi, Deu fes convertí en grans centres lluminics, escitadors de llum per que resplandissen, per que lluminassen sa terra i tot lo altre. I llavó aparegueren resplandint an el cel i demunt la terra, i llavó se congriaren successivament dins la mar, a l'ayre i demunt la terra, es pexos, es reptils, ets aucells i animals, sa vida de tots ets quals suposa i demana indispensablement sa llum solar.

Ara bé, ¿quina contradicció e-hi ha en tot axò, o escriguedors de s'«Obrer Balear»? Veyam! digaumosho aont es sa contradicció ni lo absurd de tal explicació! No la mos hem treta noltros des carabassot; es s'esplicació que sabis moderns, que hu son de bon de veres, i no per riure, com

